VALGENE I DE FORENEDE STATER

Af Sven Henningsen

Præsidentvalget i De forenede Stater 4. nov. 1952 blev temmelig uventet et politisk „skred". General Dwight E. Eisenhower vandt en meget stor sejr og sikrede dermed et republikansk styre i de kommende 4 år. Det lange demokratiske herredømme, der indledtes med Franklin D. Roosevelts lige så overvældende sejr over republikaneren Hoover i 1932, og som medførte en indre revolution i staternes liv og deres fremmarch til førerstillingen i staternes samfund, blev afsluttet og dermed en epoke i De forenede Staters historie.

1. *Kampen før Konventerne.*

Forud for valgdagen var gået en dramatisk og bitter kamp mellem personer og partier. I første omgang gjaldt den nomineringen af de to partiers kandidater til præsidentposten. Dette skulle ske på deres nationale konventer, som for republikanernes vedkommende afholdtes i Chicago 7.–11. juli, mens demokraternes var fastsat til at begynde 21. juli i den samme by. Forud for konventerne foregik imidlertid i flere stater et „primary", d. v. s. valg af delegerede til konventerne. I disse „primaries" begynder kampen mellem kandidaterne om nomineringen.

Størst interesse knyttede sig til, hvem det republikanske parti ville opstille. I de foregående 12 år var foregået en stadig løbende strid mellem dem, der accepterede hovedlinjerne i Roosevelts New Deal og Trumans Fair Deal, og en konservativ fløj, som fremhævede det private kapitalistiske initiativ og vendte sig skarpt mod „socialistiske" tendenser i den federale regering. Indenfor de republikanske rækker deltes vandene også over udenrigspolitiken, idet nogle var tilhængere af U.S.A.s aktive udenrigspolitik og førerskab i den vestlige verden, mens en anden gruppe anslog ældre isolationistiske toner, selv om de dog ikke tænkte sig at vende tilbage til 1920ernes og 30ernes udenrigspolitik. I 1940 havde de liberale internationalister sejret på konventet med Wendell Willkie som kandidat til præsidentposten, og i 1944 og 1948 vandt de atter med Thomas E. Dewey – men tabte alle tre gange valget.

Den mest markante modstander af „me too" politiken, som denne linje ironisk blev kaldt af modstanderne, var senator Robert E. Taft fra Ohio. Både i 1940, 1944 og 1948 forsøgte han forgæves at opnå den republikanske nominering. Hans store sejr i Ohio ved senatsvalget i 1950 styrkede imidlertid

hans chancer for nominering i 1952, og allerede 16. oktober 1951 bekræftede han offentligt sin kandidatur. Inden årets udgang fik han følgeskab af den tidligere guvernør i Minnesota, Harold Stassen, der også tidligere havde forsøgt at opnå den republikanske nominering og nu var præsident for universitetet i Pennsylvania, samt Californiens guvernør Earl Warren, partiets vicepræsidentkandidat i 1948. Som outsiderkandidat fandtes endvidere general MacArthur, der nærmest stod til højre for Taft. MacArthurs politiske ukyndighed var legendarisk, men han havde vundet en vis popularitet på grund af sin indsats som øverstkommanderende i Det fjerne Østen under krigen og i Japan efter 1945. Hans afskedigelse her og i Korea i 1951 havde gjort ham til helt i visse republikanske højrekredse.

Af disse kandidater var Taft den stærkeste. Hans ledende position blandt republikanerne i Kongressen var uantastet, hans dygtighed almindelig anerkendt, og hans herredømme over partimaskineriet syntes urokkeligt, og han styrkede målbevidst denne stærke udgangsstilling ved møder og forhandlinger med ledende partifolk over hele landet.

Republikanernes problem blev af partiets liberale på et tidligt tidspunkt formuleret således, at der ikke i U.S.A. var så mange republikanere, at de alene kunne vælge en præsident. De måtte derfor udpege en kandidat, som ved sine synspunkter og sin personlighed kunne foretage et sådant indhug i de uafhængige og demokratiske vælgermasser, at hans valg sikredes. I general Eisenhower mente de liberale republikanere at have fundet en sådan kandidat, mens de hævdede, at Taft til trods for sin styrke i partiet ikke kunne vinde, fordi han frastødte de grupper, hvorom kampen ville komme til at stå. Da kandidaten fra 1948, Thomas E. Dewey, på et tidligt tidspunkt erklærede, at han ikke søgte nominering i 1952 og gik ind for Eisenhowers kandidatur, voksede Eisenhowerbevægelsen. Der dannedes en „Eisenhower for president" organisation, hvis leder var senator Henry Cabot Lodge jr. fra Massachusetts, og det heldigt valgte slagord „I like Ike" fængede hurtigt.

Eisenhower forholdt sig imidlertid tavs i SHAPE's hovedkvarter i Paris. I U.S.A. diskuteredes ikke alene, om han var interesseret i at gå over i det politiske liv, men også hvilket parti, han egentlig tilhørte, og indenfor begge partier diskuterede man hans kandidatur. 6. januar oplyste senator Lodge imidlertid, at Eisenhower overfor ham personlig havde erklæret, at han var republikaner, og samtidig meddelte Lodge, at Eisenhower ville blive anmeldt som republikansk kandidat ved primærvalget i New Hampshire 11. marts.

Den følgende dag udsendte Eisenhower en erklæring fra Paris, hvori han bekræftede Lodges oplysning om hans partiforhold, men udtalte samtidig: „Under ingen omstændigheder vil jeg anmode om at blive fritaget for denne post [øverstkommanderende for SHAPE] for at søge nominering til en politisk stilling, og jeg vil ikke deltage i den kampagne før konventet, som føres af andre, der måske har planer for mit vedkommende ..... Uden en klar opfordring til at udføre en politisk pligt vil jeg fortsætte med at vie hele min opmærksomhed og energi til udførelsen af den vigtige opgave, som jeg er blevet overdraget." Eisenhower ønskede med andre ord at blive „drafted", tvangsmobiliseret, for at anvende den amerikanske politiske jargon.

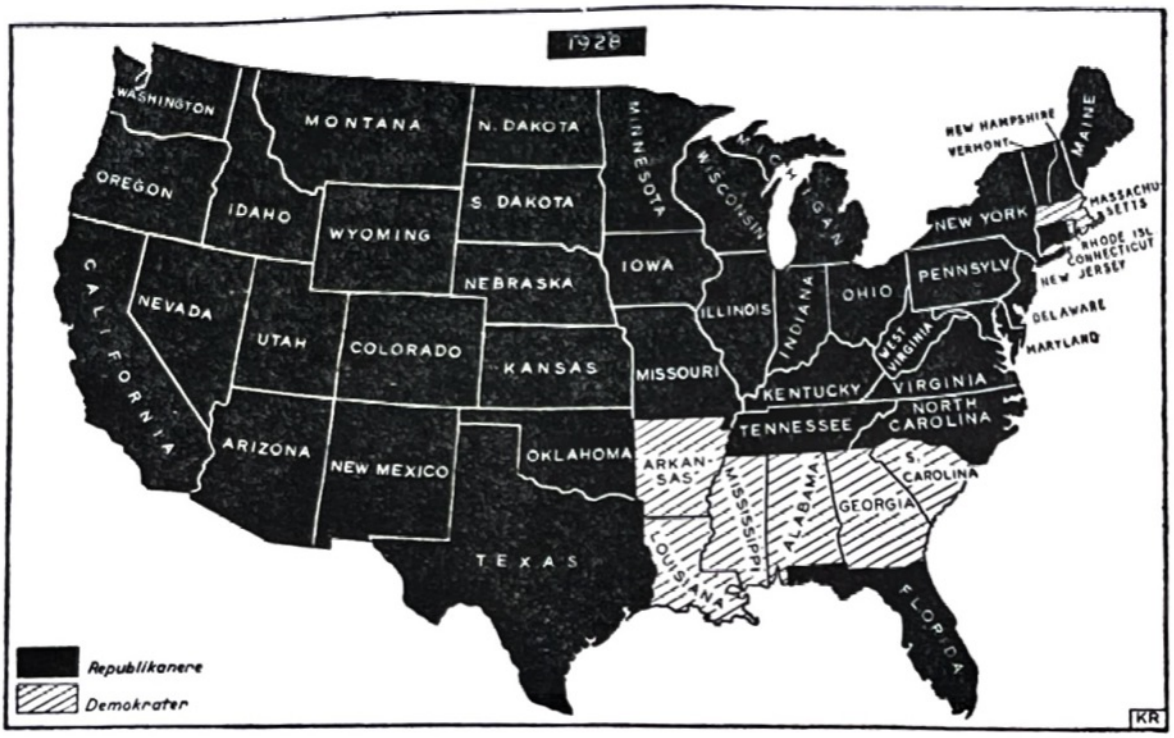

Præsidentvalget 1928. (Vinder Herbert Hoover).

New Hampshire primærvalget 11. marts vandt Eisenhower over Taft og Stassen. Endnu mere overbevisende var hans sejr 7 dage efter i Minnesota. Straks efter meddelelsen om, at han var kandidat, havde Taft og hans tilhængere imidlertid sat fuld fart på deres kampagne og søgte at knytte Eisenhowers navn til Trumans udenrigspolitik, som de angreb voldsomt. I betragtning af Tafts forspring var Eisenhowers chance for at blive nomineret derfor nærmest usikker. Det synspunkt: at han var sikker vinder, hvis blot han anmeldte sin kandidatur, holdt ikke stik. Problemet for ham syntes at være dette: hvis han ønskede at forfølge sin chance for nominering, måtte han komme hjem og kæmpe for den. Minnesotavalget afgjorde Eisenhowers overvejelser, for 20. marts udsendte han en ny erklæring, hvori det hed: „Det voksende antal af mine medborgere, som stemmer for at gøre mig til republikansk kandidat, tvinger mig til atter at overveje min personlige stilling og tidligere beslutninger."

30. maj nedlagde Eisenhower sin stilling som øverstkommanderende for SHAPE, 1. juni vendte han tilbage til Washington og kastede sig ud i kampen mod Taft og om de delegeredes stemmer. Denne indre strid blev meget bitter og delte det republikanske parti i to skarpt adskilte fløje, en udvikling, der varslede ilde for partiets chancer ved novembervalget.

2. *Det republikanske Konvent.*

Da det republikanske konvent mødtes 7. juni i Chicago, havde Taft et flertal af de forpligtede delegerede på sin side, men om mange var der tvivl, og først og fremmest mødte to delegationer fra hver af staterne Texas, Georgia og Louisiana, idet den ene bestod af Tafttilhængere, den anden af Eisenhower-tilhængere.

Baggrunden var denne, at i sydstaterne, hvor det demokratiske parti er så stærkt, at to-parti systemet normalt kun eksisterer som en formsag, fører republikanerne en vegeterende tilværelse under demokratisk styre i Washington. De leverer delegerede til konventerne og venter iøvrigt på, at partiet atter skal komme til magten og dermed chancerne komme for at få del i de stillinger, som besættes politisk, det såkaldte „patronage".

Skønt de republikanske førere i Texas, Georgia og Louisiana var Tafttilhængere, gik flertallet af de menige republikanere ind for Eisenhower og valgte delegerede, der var forpligtet til at stemme på ham. Partiledelserne forkastede imidlertid disse valg og sendte pålidelige Taftfolk til Chicago. I en måned før konventet førtes en bitter strid herom mellem de to hovedrivaler. Eisenhower beskyldte Taft for at ville negligere folkets vilje og forlangte „fair play". Den republikanske nationalkomité traf en afgørelse til fordel for Taft, men dette nægtede Eisenhowerfolkene at akceptere og meddelte, at striden ville blive ført frem til afstemning i nationalkonventet. Da dette trådte sammen 7. juni, formodedes Taft at have 530 delegerede, mens Eisenhowers opgjordes til 427. Nominering krævede 604 stemmer. Da endvidere Taftfolkene beherskede nøglestillingerne på konventet og havde fået gennemtrumfet, at Eisenhowers modstander, general MacArthur, skulle holde „den toneangivende" tale, ansås Tafts nominering for sikret.

Det viste sig imidlertid, at de menige republikanere ikke ville finde sig i den Taftske „maskinrulning". På konventets første dag vedtog de med 658 stemmer mod 548, at de omdiskuterede delegationer ikke måtte stemme, førend spørgsmålet om deres „lovlighed" var blevet afgjort. Denne beslutning lå på linje med en vedtagelse, som republikanske guvernører fra 23 stater havde vedtaget 2. juli på forslag af Tafts modstander, guvernør Dewey fra New York. Skønt konventets anerkendelseskomité indtog samme standpunkt som nationalkomitéen, vedtog konventet som helhed 10. juli en fordeling af de tre omstridte delegationer i Eisenhowers favør.

Dermed var i virkeligheden nomineringen afgjort. Det blev efter konventet hævdet, at Taft i dette delegationsspørgsmål spillede sig sejren af hænde. Da konventet 11. juli begyndte afstemningerne om nomineringen, var stillingen således, da den første afsluttedes: Eisenhower: 585, Taft: 500, Warren: 81, Stassen: 20 og MacArthur: 10. Inden resultatet blev afgjort, flyttede Minnesota sine stemmer, hvorved Eisenhowers sejr blev sikret. Derefter svingede også andre delegationer, således at resultatet af første afstemning blev:

Dwight E. Eisenhower	845	stemmer
Robert Taft	280	„
Earl Warren	77	„
MacArthur	4	„

Som kandidat til vicepræsidentposten udpegedes den unge senator Richard Dixon fra Californien, der havde skabt sig et navn som medlem af komitéen for uamerikansk virksomhed ved at forfølge sagen mod den udenrigsministerielle embedsmand Alger Hiss for at have udleveret dokumenter til kommunisten Whittaker Chambers.

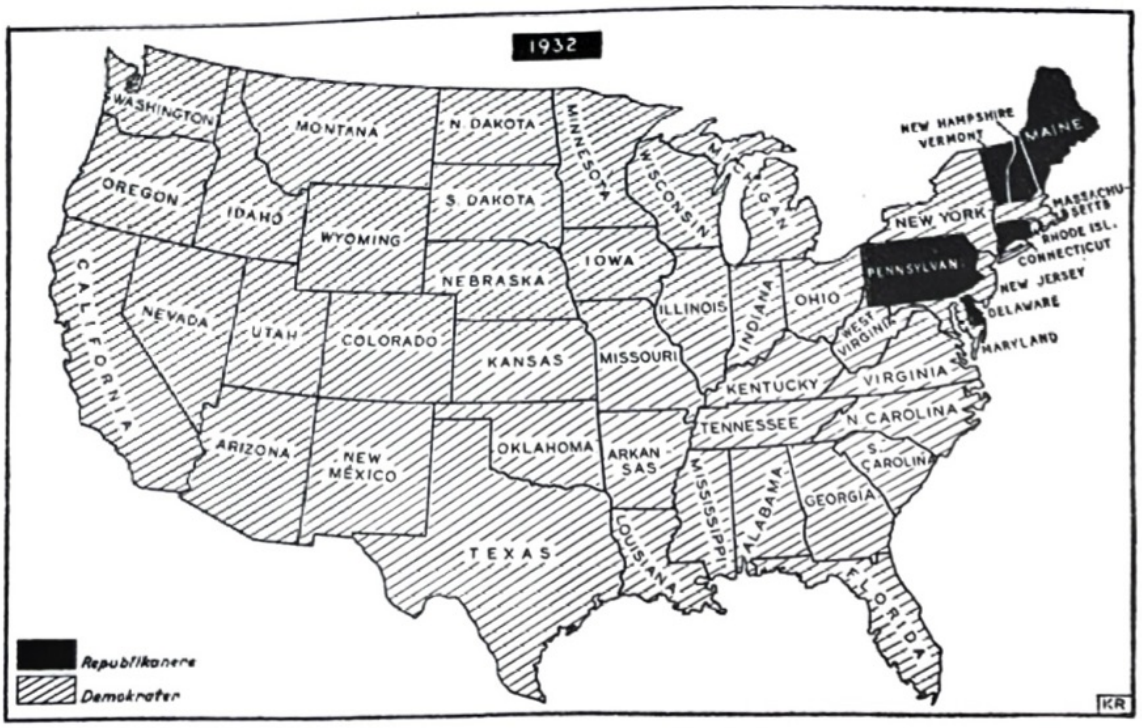

Præsidentvalget 1932. (Vinder Franklin D. Roosevelt).

I sin modtagelsestale lovede Eisenhower at føre et „korstog" for „at feje en regering ud, som har bebyrdet os alle med den ødselhed, arrogance og korruption, i de øverste stillinger, hvis tunge byrder og bekymringer er det bitre resultat af et parti, som har været for længe ved magten".

Nomineringen af Eisenhower var atter en sejr for de liberale internationalister over den stærkeste modstander, de havde haft siden 1932. Men kampen havde været sejg og bitter, og mange hårde ord var blevet udvekslet, mens mikrofoner og for første gang i U.S.A.s politiske historie fjernsynskameraerne gjorde hele Amerika vidne til disse holmgange. Bitterheden i Taftlejren var stor, og skønt Eisenhower, straks efter at afstemningsresultatet forelå, aflagde besøg hos Taft, tvivlede mange på, at det ville være muligt at læge splittelsen og samle partiet til kampen mod demokraternes kandidat.

3. *Det demokratiske Konvent.*

Indenfor det demokratiske parti var stemningen mat indtil få måneder før nationalkonventet. Ved primærvalget i New Hampshire 10. marts var præsident Truman blevet besejret af senator Estes Kefauver, der var blevet landskendt som leder af en senatsundersøgelse af den kriminelle indflydelse på administrationen i storbyerne. Ved „Jefferson-Jackson" middagen 29. marts meddelte Truman, at han ikke ville lade sig genopstille som kandidat ved valget i november, og dermed begyndte også kapløbet i den demokratiske lejr. I løbet af forårets og sommerens primærvalg udskiltes tre kandidater: Estes Kefauver, der lå i spidsen, men havde pådraget sig stor uvilje blandt partiførerne på grund af sin ledelse af den ovennævnte komité og desuden blev betragtet med skepsis i

syden på grund af sine liberale synspunkter. Det samme gjaldt Averell Harriman, der havde beklædt store stillinger indenfor Roosevelts og Trumans regeringer. Endelig var føreren for sydstaternes konservative demokrater, senator Richard Rusell fra Georgia, kandidat. Endvidere var det kendt, at vicepræsident Barkley stærkt ønskede nomineringen. Større og større interesse samlede sig imidlertid om guvernør Adlai E. Stevenson fra Illinois, som i 1948 havde vundet denne stat stort, skønt han som politisk amatør betragtedes som sikker taber. Stevenson havde vundet anerkendelse for sin udrensning af korruption i Illinois og ved sine liberale reformer, men havde givet udtryk for det synspunkt, at enkeltstaternes myndighed burde opretholdes og indtog f. eks. i spørgsmål om „civil rights" et moderat standpunkt. Stevenson afviste imidlertid hårdnakket sin kandidatur og meddelte, at han agtede at lade sig genopstille til guvernørposten i Illinois. Stillingen i det demokratiske parti var derfor uklar, og stemningen blev ikke bedre på grund af de afsløringer af korruption indenfor det federale skattevæsen, som kom frem. Striden indenfor den republikanske lejr, der under konventet antog voldsomme former, satte imidlertid modet op hos demokraterne. I modsætning til republikanerne var et stort antal af de demokratiske delegerede uforpligtet, da deres konvent skulle samles.

Det trådte sammen 10 dage efter republikanernes, og beslutningen om at undgå en offentlig storvask i lighed med modstandernes blev straks gjort til skamme. Den første dag begyndte en konflikt mellem nordstaternes liberale og sydstaternes konservative. Baggrunden var de 4 „dixiecratiske" sydstaters frafald i 1948, da de efter det demokratiske konvent opstillede egen præsidentkandidat mod Truman som protest mod konventets vedtagelse af et program, der indeholdt løfter om federal lovgivning for at skaffe negrene ligeberettigelse med de hvide. Bag modsætningen lå også sydstaternes uvilje mod „New Deal"s og „Fair Deal"s liberalisme, en indstilling, som siden slutningen af 1930erne havde ført til et stadig større indrepolitisk samarbejde i kongressen mellem de konservative demokrater og republikanere.

Blandt nordstaternes frisindede demokrater var man indstillet på et opgør med de konservative sydstatsdelegerede. De henviste til, at de demokratiske sejre siden 1932 var sket takket være nordstaternes vælgermasser, der krævede sociale og økonomiske reformer, at negrene var tungen på vægtskålen i mange stater og derfor måtte vindes med løfter om „civil rights", og at sejrene i 5 præsidentvalg havde været sikre på grund af det liberale reformprogram og også var blevet vundet, selvom sydstaterne ikke havde stemt demokratisk. Ved konventets åbning forelagde norden derfor forslag til en såkaldt loyalitetsresolution, som gik ud på, at hver enkelt stats delegation som betingelse for at kunne stemme på konventet skulle forpligte sig til at sætte den nominerede kandidat på stemmesedlen i deres stat uanset det program, der blev vedtaget.

Dermed blussede konflikten i lys lue. Flere sydstatsdelegationer erklærede, at en sådan forpligtelse var ulovlig ifølge lovene i deres stater, og især stillede Virginia, South Carolina, hvis guvernør, den tidligere udenrigsminister James Byrnes, var en af førerne for sydstatsoppositionen mod Truman, og Louisiana sig afvisende. Først ved konventets slutning blev der afsluttet et kompromis, som muliggjorde, at de tre staters delegationer kunne anerkendes og få stemmeret.

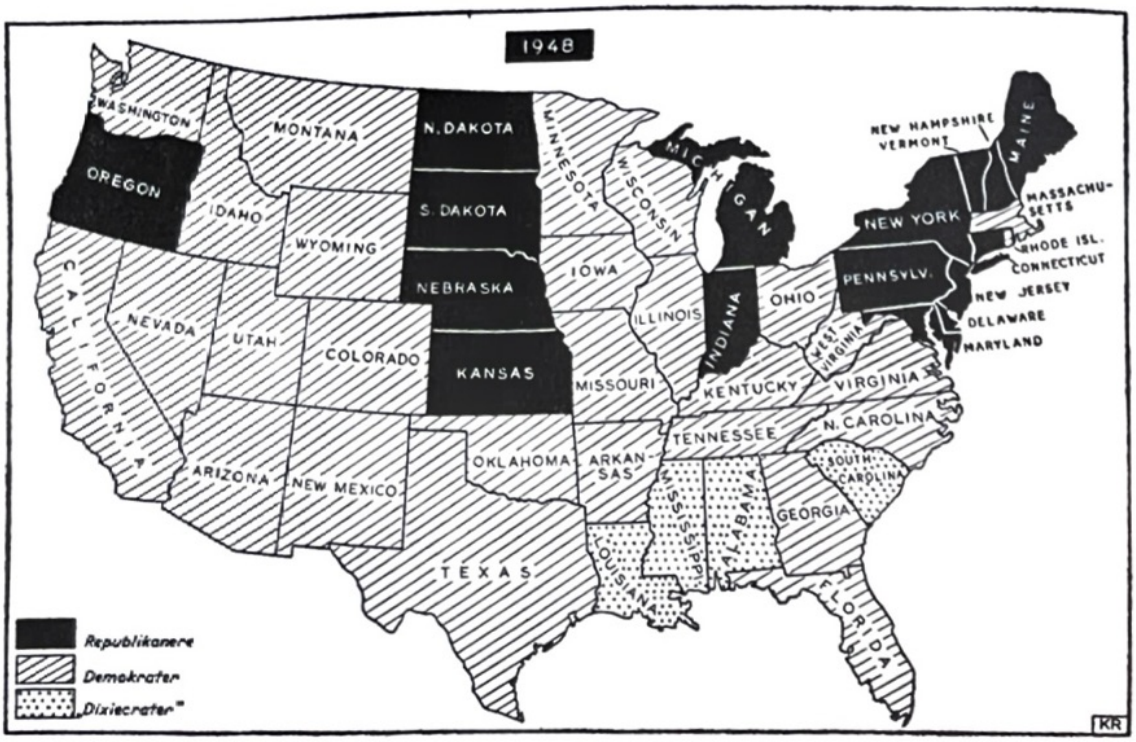

Præsidentvalget 1948. (Vinder Harry S. Truman).

Modsætningen mellem liberale og konservative fik også udtryk i striden om, hvilke delegationer fra Texas og Mississippi, der skulle anerkendes. Resultatet blev, at anti-Truman delegationerne fra disse stater fik stemmeret.

Bestræbelserne for at bevare sammenholdet i partiet måtte derfor nødvendigvis gå ud på at finde en kompromiskandidat, og interessen samlede sig derfor mere og mere om Adlai Stevenson, til trods for at denne stadig vægrede sig ved at fremtræde som kandidat. Hans kandidatur blev dog endnu mere aktuel, da fagforeningsrepræsentanterne meddelte Barkley, at de ikke kunne stemme på ham på grund af hans alder, hvorefter han trak sig ud af konkurrencen.

Der skulle dog 3 afstemninger til den 25. juli, inden konventet endelig kunne „tvangsmobilisere" Stevenson. Ved afstemningerne, hvor der i første omgang var 14 kandidater, førte Estes Kefauver i de to første omgange, men da Harriman ved tredie afstemning frigjorde sine delegerede og kastede deres stemmer over på Stevenson, var dennes nominering sikret med 617½ stemme. Til vicepræsidentposten udpegedes senator John Sparkman fra sydstaten Alabama. Kompromiset understregedes yderligere derved, at der i partiets valgprogram indsattes krav om „civil rights", som kunne akcepteres både af nord- og sydstaterne.

I sin modtagelsestale gav Stevenson en prøve på den formfuldendte og særprægede talekunst, som i de følgende måneder gjorde ham, der før konventet var en forholdsvis ukendt mand, til en national skikkelse, hvis betydelige format vandt almindelig anerkendelse.

„Jeg har ikke søgt den ære, som De har vist mig," sagde han, „jeg ville ikke søge Deres nominering til præsidentposten, fordi det embedes byrder får min forestillingsevne til at vakle. Dets muligheder for at øve godt eller ondt

nu og i vor livstid, kvæler jubelen, og får den forfængelige til at bede." Det demokratiske parti skulle ikke „føre et korstog for at udrydde det andet parti," sagde han, men benytte valgkampen som „en stor lejlighed til at opdrage og højne folket, hvis skæbne er førerskab, ikke alene af et rigt, velhavende og tilfreds land, som i fortiden, men af en verden i gæring."

4. *Valgkampen.*

Begge kandidater stod overfor den opgave at skulle samle og holde sammen på partier med stærke og dybtgående modsætninger. Det største besvær syntes Eisenhower at skulle få med dette hverv. Han var forholdsvis politisk ukyndig, og til trods for den „forsoning" med Taft, der udadtil var sket på nomineringsdagen, forholdt denne sig alligevel kølig, da valgkampen begyndte, og rundt om fra staterne forlød det, at Tafttilhængerne endnu slikkede deres sår fra konventet og ikke var særlig ivrige efter at gå ind for partiets kandidat. 12. september mødtes Eisenhower imidlertid med sin slagne rival, og resultatet heraf syntes udadtil, at der var opnået enighed først og fremmest i indrepolitiske spørgsmål, men også i udenrigspolitikens hovedtræk. Dette i forbindelse med Eisenhowers første taler, der ikke alene røbede hans uerfarenhed som politiker, men også antydede, at han havde kastet tidligere standpunkter, for eksempel i udenrigspolitiske spørgsmål, over bord, foruroligede både hans liberale tilhængere og gav samtidig modstanderne det argument, at han havde kapituleret overfor Taft. Allerede fra valgkampens begyndelse anslog Eisenhower de strenge, der skulle blive hans hovedtemaer: korruptionen i Trumanregeringen; præsidentens ansvar for Koreakrigen, som nok var nødvendig i 1950, men kunne have været undgået ved en klogere politik de foregående år; den kommunistiske infiltration i administrationen og nødvendigheden af et skifte, efter at demokraterne havde været 20 år ved magten. Mens Eisenhower ikke virkede særlig overbevisende i de store radio- og fjernsynsudsendelser, slog hans popularitet og vindende personlighed igennem på hans „fløjtestop"ture gennem staterne. Dette var ikke mindst tilfældet i sydstaterne.

Midt i valgkampen indtraf en begivenhed, der et øjeblik syntes at give den republikanske kampagne et grundskud.

18. september blev det oplyst, at republikanernes vicepræsidentkandidat Nixon gennem de to sidste år havde modtaget 18.235 dollars fra politiske tilhængere i Californien. Nixon anerkendte rigtigheden heraf, men hævdede, at pengene var blevet brugt til frimærker, brevpapir, rejseudgifter o. l., som han ikke mente, de amerikanske borgere burde betale (kongresmedlemmer kan uden vederlag benytte postvæsenet) og stemplede angrebene som en kommunistisk smædekampagne. Sagen vakte enorm opsigt, demokraterne gik voldsomt til angreb, og fremtrædende blade som „New York Times" og „New York Herald Tribune", der støttede Eisenhower, antydede, at Nixon burde trække sig tilbage. 23. september holdt han imidlertid en radio- og fjernsynstale, sat op med alle teatereffekter, som transmitteredes over hele U.S.A. Han spillede her på alle de emotionelle tangenter, og skønt han egentlig ikke gav en regulær

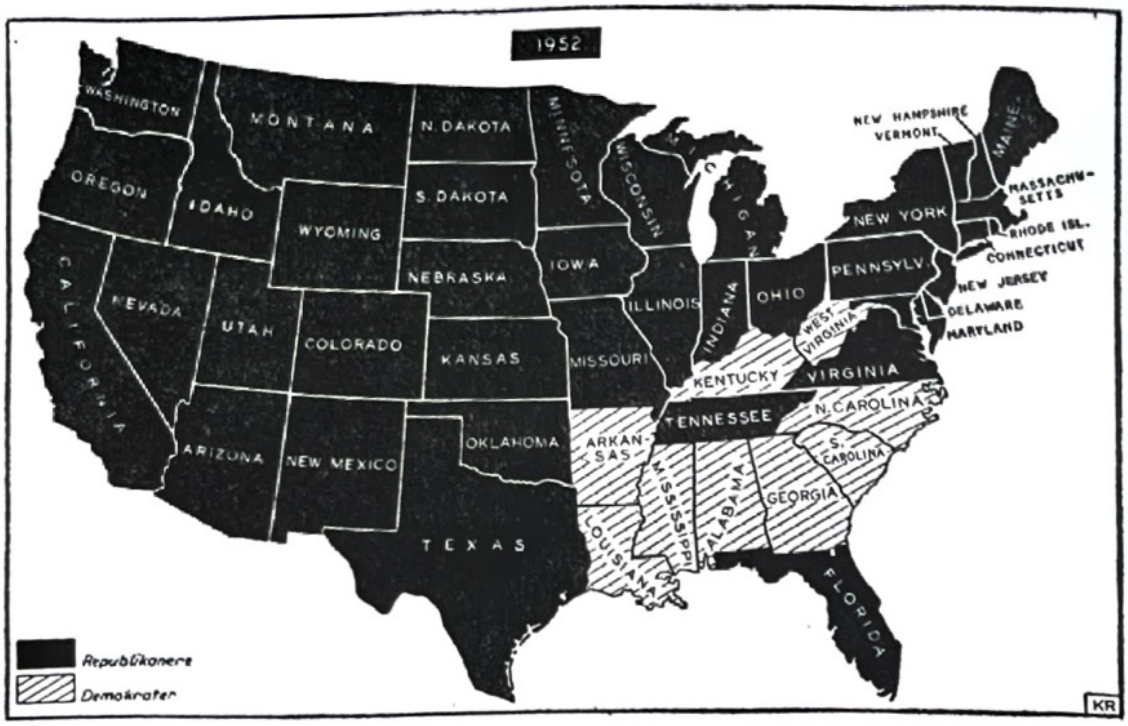

Præsidentvalget 1952. (Vinder Dwight E. Eisenhower).

forklaring på det såkaldte „Nixonfond", vendte han stemningen og reddede sit politiske liv. Affæren trak iøvrigt en ikke særlig appetitlig indtægts- og skatteransagning af både Eisenhowers og Stevensons økonomiske forhold med sig.

Stevenson lagde sin kampagne an efter helt modsatte metoder. Mens Eisenhower anslog „korttogstonen", vekslede Stevenson mellem ironiske bemærkninger om republikanerne og alvorlige diskussioner af valgets problemer. Han stræbte ganske tydeligt efter at vinde de uafhængige og liberale stemmer, og det lykkedes formodentlig også i et vist omfang. Det ene af de store fagforbund, C. I. O.s ledelse anbefalede sine medlemmer at stemme på ham, og det samme gjorde det andet fagforbund American Federation of Labor, som for første gang i sin historie tog standpunkt i et politisk spørgsmål. Derimod revnede de demokratiske rækker i sydstaterne, hvor guvernøren for Texas, Alan Shivers, offentligt erklærede, at han ikke ville stemme på Stevenson, bl. a. på grund af, at han i spørgsmålet om retten til de undersøiske oljekilder havde stillet sig på Trumans standpunkt imod enkeltstaternes krav om ejendomsret. Også South Carolinas guvernør, James Byrnes, meldte sig under Eisenhowers fane.

Ved valgkampens begyndelse forsøgte Stevenson at tage kraften af det republikanske slagord om nødvendigheden af et skifte ved at lægge en vis afstand mellem sig og Truman. I dens senere stade begyndte Truman imidlertid selv at deltage i valgkampen og gennemførte en række af de „fløjtestop"ture, der i almindelighed betragtedes som en af årsagerne til hans sejr i 1948. Øjensynlig irriteret over Eisenhowers skarpe angreb på ham personlig som ansvarlig for korruptionen og Koreakrigen gik Truman imidlertid meget vidt – efter manges mening for vidt – i sine angreb på den republikanske kandidat og gav dermed sit væsentlige bidrag til at skærpe tonen i valgkampen. Iøvrigt gik Stevenson

ind for en fortsættelse af „New Deal" og „Fair Deal" politiken. Mens han oprindelig havde anbefalet en revision af den omstridte Taft-Hartley lov om arbejdsforhold, lovede han, for at sikre sig arbejderstemmerne, en helt ny lov. Udenrigspolitisk forsvarede han den Truman-Achesonske udenrigspolitik.

Koreakrigen indtog en mere og mere central plads i debatterne, og i valgets opløb kastede Eisenhower en effektiv bombe. Hvis jeg bliver valgt, lovede han på et møde i Detroit 24. oktober, vil jeg personlig rejse til Korea og undersøge mulighederne for en hæderlig fred. I andre taler krævede han, at krigen i Asien skulle udkæmpes af asiater og spillede på samme tema, da han foreslog, at flere sydkoreanske tropper skulle sættes ind. Stevensons svar herpå var en henvisning til, at Koreakrigen ikke blev afgjort i Korea, men i Moskva, og at Eisenhower „slog politisk mønt af freden".

4. november var det en udbredt opfattelse, at sejrschancerne stod lige. De professionelle opinionsundersøgere var blevet forsigtige efter fiaskoen i 1948 og fastslog, at Eisenhower vel førte, men at Stevenson havde vundet stærkt ind på ham. En undersøgelse baseret på salg af cigaretter med Eisenhowers eller Stevensons billeder på pakken gav Eisenhower en stor sejr, og den fik ret.

Da resultaterne begyndte at indløbe, blev det snart klart, at der var tale om et „skred", og tidligt på natten indrømmede Stevenson sit nederlag og sendte Eisenhower et lykønskningstelegram.

Præsidentvalgets resultat.

	Stemmer	Valgmænd
Dwight D. Eisenhower	33.043.529	442
Adlai E. Stevenson	26.600.076	89

Eisenhower sejrede således med knap 6,5 millioner stemmer og fik 55 % af de afgivne stemmer. Til sammenligning kan anføres, at republikaneren Hoover i 1928 fik 59 % og Roosevelt i 1932 og 1936 henholdsvis 59 % og 62 %. De store stemmetal i 1952 skyldtes, at 10 millioner flere havde stemt end ved de foregående valg.

Eisenhower vandt 442 valgmænd, mens Stevenson fik 89. Det amerikanske præsidentvalg er indirekte. Da forfatningen blev skrevet, var det dens forfatteres mening, at man gennem valgmandsinstitutionen skulle lade erfarne og besindige mænd vælge præsidenten og ikke lade valget påvirke af demagogiske eller yderliggående folkebevægelser. Endvidere bestemtes, at den liste, der fik flest stemmer i en stat, skulle have alle valgmændene. Skønt valget af præsidenten nu i virkeligheden afgøres på valgdagen, er det indirekte valg blevet bevaret. Derimod har man i lang tid diskuteret, om ikke tildelingen af valgmændene bør foretages efter forholdstalsvalgmåden.

Eisenhower sejrede i 39 stater, indbefattet New England staterne, hvor Massachusetts ikke havde stemt republikansk siden 1924, alle de industrielle nordøststater, det mellemste vesten, staterne på Stillehavskysten samt endelig de traditionelt demokratiske sydstater Texas og Florida. Stevenson vandt kun 7 sydstater og 2 grænsestater, Kentucky og West Virginia. Kortene over præsidentvalgene siden 1928 viser, hvorledes det demokratiske herredømme udenfor

syden dermed styrtede sammen, og den koalition, der havde givet demokraterne 5 sejre, opløstes.

Sejren var imidlertid mere Eisenhowers end det republikanske partis, og dette viser valgene til Kongressen og guvernørvalgene i flere enkeltstater.

I Senatet var 35 af de 96 medlemmer på valg (d. v. s. den normale tredjedel samt 2 mandater, der var blevet ledige på grund af dødsfald). Heraf havde republikanerne 21 og demokraterne 14. Resultatet 4. november blev, at republikanerne vandt 23 og demokraterne 12, således at der i det nye Senat sidder 48 republikanere og 47 demokrater og 1 uafhængig, Wayne Morse, der tidligere var republikaner, men under valgkampen meldte sig ud som protest mod Eisenhowers „kapitulation" overfor Taft. Stemmer han i fremtiden med demokraterne, vil vicepræsidenten, der er formand i Senatet, få den afgørende stemme.

Iøvrigt medførte senatsvalget, at 3 isolationistiske republikanske senatorer – James Kem, Zales N. Ecton og Harry P. Cain – mistede deres mandater. Samme skæbne led Eisenhowerbevægelsens førstemand Henry Cabot Lodge jr., som blev besejret i Massachusetts af en demokrat.

Hele Repræsentanternes Hus var på valg, og også her fik republikanerne et knebent flertal. I det afgående hus sad 235 demokrater og 199 republikanere, mens der i det nye er 221 republikanere og 213 demokrater. Sjældent, hvis nogensinde er en præsident blevet valgt med et sådant flertal samtidig med, at vælgerne har givet hans parti så knebne flertal i kongressens to huse.

Et lignende billede af vælgernes holdning får man af valgene til enkeltstaternes guvernører. Der blev valgt i 30 stater og heraf erobrede republikanerne 20 og demokraterne 10 poster, hvilket vil sige, at demokraterne tabte 5. Stillingen er nu, at der er 30 republikanske og 18 demokratiske guvernører.

Debatten om årsagerne til Eisenhowers store sejr vil fortsætte i lang tid. Spørgsmålet er blevet stillet således, hvorledes kunne demokraterne tabe i betragtning af, at de havde kontrollen over det uhyre federale maskineri, som netop er vokset så enormt under deres styre; endvidere i en situation, hvor der er højkonjunktur og på baggrund af 20 års udvikling, hvor deres sociale og økonomiske lovgivning utvivlsomt har været til fordel for den brede befolkning, en udvikling, som foregik på baggrund af republikanernes styre under den store krise i begyndelsen af 30erne. Billedet af republikanerne som fattigdommens og nødens skabere virkede dog i 1948! Endelig at demokraterne ved valget havde en kandidat, som havde den virkelig store og betydelige personligheds præg over sig.

For det første var der indlysende svagheder ved selve det demokratiske parti. Efter 20 års styre var partimaskinerne i storbyerne, som tidligere sikrede sejrene i disse, blevet ineffektive. Selv en by som Chicago med traditionelt stort demokratisk flertal stemte denne gang republikansk. I en by som Philadelphia, hvor der fandtes en ung og aktiv demokratisk ledelse af partiet, sejrede Stevenson derimod.

Endvidere må størsteparten af arbejdervælgerne, som benyttede deres stemmeret, have stemt republikansk til trods for ledelsens anbefaling af Stevenson. Siden 1932 havde de været sikre demokratiske vælgere.

Republikanernes sejr var først og fremmest Eisenhowers. Det synes temmelig klart, at hans enorme popularitet som en af den anden verdenskrigs sejrherrer og organisatoren af SHAPE og hans personlige charme imødekom millioner af amerikaneres ønske om en præsident, der kunne gennemføre det skifte, som de mente var nødvendigt. Demokraterne kunne antagelig ikke have opstillet en kandidat, som havde været i stand til at besejre dette personlige element, der spiller en så betydelig rolle i amerikansk politik.

Ønsket om at skifte havde også en anden baggrund. Amerikansk politik bygger på to-parti systemet. Republikanerne havde nu været i opposition i 20 år, og mange vælgere mente øjensynlig, at det var på tide, at de kom til magten igen for at bevare det traditionelle amerikanske system. En Stevensonsejr ville normalt have betydet i det mindste yderligere 8 års demokratisk styre.

Dernæst kom utilfredsheden med korruptionen indenfor den demokratiske administration, „roderiet i Washington", som Eisenhower kaldte det. Uvilje over de høje skatter og priser har utvivlsomt også spillet ind. Nævnes må også den udbredte frygt for kommunistisk infiltration i regering og administration og specielt i udenrigsministeriet, som den uamerikanske hysteripropaganda med politikere som Joe McCarthy, der blev genvalgt med stort flertal, og vicepræsident Nixon blandt hovedmændene spillede op til.

Og endelig Koreakrigen. Det var ganske klart under hele valgkampen, at denne krig i Asien, som det ikke syntes muligt at få afsluttet, og hvor tabslisterne hver uge voksede og voksede, forvirrer amerikanerne og gør dem utålmodige. De plejer at sejre overbevisende og hurtigt. Anklagerne for at Truman bar ansvaret, bed derfor bedre end Stevensons rolige påvisning af den internationale politiske baggrund. Da Eisenhower tilsidst spillede trumfen med rejsen til Korea ud, afgjorde han vel ikke dermed valgets resultat, men mange iagttagere er enige om, at han dermed skabte grundlaget for den store sejr.

Der er ikke grund til at antage, at den amerikanske befolkning pludselig er blevet reaktionær. Novembervalget var snarere en sandere målestok på dets naturlige konservatisme, end de foregående valg har været. De befolkningsklasser, som har profiteret af 20 års demokratisk styre, ønsker ikke at opgive disse fordele, men at konsolidere dem. I den forbindelse er det værd at erindre, at Eisenhower blev nomineret i modsætning til den „reaktionære" Taft, og i hvert tilfælde i visse taler og i slutningen af sin kampagne gav udtryk for liberale synspunkter og lovede, at de vundne sociale og økonomiske fordele ikke ville blive rokket under et republikansk styre.

Et særligt problem danner Eisenhowers erobringer i det ellers „solide" demokratiske syden. Siden 1928 er det ikke sket, at republikanere har kunnet trænge ind i denne del af staterne, og dengang var det af religiøse grunde, da demokraterne opstillede katoliken Al Smith. 3½ million nominelle sydstatsdemokrater stemte denne gang republikansk, men i virkeligheden er disse demokrater ikke liberale, men konservative og føler sig vel i mange henseender mere hjemme blandt republikanerne end blandt nordens frisindede. Uviljen mod demokraternes „New Deal" og racepolitik har længe forberedt „deserteringen", omend republikanerne i negerspørgsmålet har givet løfter, hvis gennemførelse vil bekomme syden ilde. Selvom Eisenhower fik rokket det demorkatiske vælde i syd-

staterne, betyder dette vel ikke, at to-parti systemet nu har sejret i syden. På den anden side er der i flere af dem, f. eks. Texas og Virginia, langsomt ved at foregå en ændring bl. a. på grund af industrialiseringen, som bevirker, at det republikanske parti ikke længere betragtes ud fra borgerkrigens problemstilling, men på baggrund af aktuelle problemer. I en stat som Florida er foregået en betydelig indvandring fra nordstaterne af befolkningsgrupper, som normalt ville være republikanske.

Denne udvikling i syden er antagelig blot led i en almindelig proces indenfor U.S.A., således at de to store partier efterhånden vil blive mere ideologisk betonet, blive et højre- og et venstreparti. Analyserer man den nye Kongres, vil det være vanskeligt at finde et virkeligt venstreelement indenfor de republikanske rækker, hvilket meget vel kan bevirke et frafald fra de menige liberale rækker til demokraterne. Omvendt er der adskillige sydstatsdemokrater, som kan føle sig hjemme hos republikanerne, en udvikling, deres kongresrepræsentanter længe har forberedt, mens udrensningslysterne hos de liberale demokrater næppe er blevet mindre efter novembervalget. Denne udvikling vil antagelig først langsomt gøre sig gældende. I den proces vil naturligvis ikke mindst arbejderklassens politiske holdning gøre sig gældende. At denne er under udvikling, kan bl. a. ses deraf, at den moderne og politisk indstillede fagforeningsmand Walter Reuther nu er blevet formand for C.I.O. At arbejderne i november i stort tal stemte for Eisenhower, vil antagelig ikke hindre, at de voldsomt vil vende sig mod ham, hvis det ikke lykkes ham at overbevise Kongressens republikanere om, at der ikke må røres ved reformlovgivningen. Eisenhowersejren og dens baggrund er af en sådan karakter, at den kan fordampe lige så hurtigt, som den blev skabt.

Mellem to regeringer.

I mere end et halvt år havde valgsituationen lammet den amerikanske regerings handlekraft. Som følge af resultatet måtte dette i endnu højere grad blive tilfældet mellem 5. november og 20. januar 1953, hvor den nye Eisenhoweradministration træder til. I den periode ville præsident Truman hverken kunne træffe indre eller udenrigspolitiske afgørelser af større rækkevidde.

At denne uvirksomhedens og lammelsens mellemperiode er uheldig, erkendtes allerede med den 20de forfatningsændring, som trådte i kraft 1936 og flyttede tiltrædelsesdatoen 2 måneder frem. For at gøre overgangen så hurtig og smertefri som muligt sendte præsident Truman 6. november et telegram til Eisenhower, hvori han foreslog ham, at han lod en af sine folk træde i forbindelse med lederen af budgetudarbejdelsen, da budgettet for 1953–54 skulle forelægges kongressen 18. januar. I et senere budskab opfordrede Truman endvidere den udpegede præsident til at mødes med sig i Washington, for at de kunne diskutere problemerne i forbindelse med overgangen fra den ene administration til den anden.

Eisenhower modtog præsidentens opfordring og meddelte 9. november, at senator Henry Cabot Lodge jr. ville fungere som hans forbindelsesmand over-

for alle regeringsdepartementer, bortset fra budgetkontoret, hvor han ville blive repræsenteret af en bankmand fra Detroit, Joseph M. Dodge.

18. november mødtes Eisenhower med Truman og dennes vigtigste ministre og blev sat ind i U.S.A.s indre og ydre problemer, og man enedes om en fremgangsmåde ved overgangen til den nye regering. I de følgende dage offentliggjordes derefter navnene på de vigtigste medlemmer af Eisenhowers regering. Udenrigsminister blev *John Foster Dulles,* det republikanske partis udenrigspolitiske ekspert. Dulles, der havde udarbejdet den del af det republikanske valgprogram, som omhandlede udenrigspolitiken, har udenrigspolitisk baggrund i sin familie. Hans bedstefader på mødrene side, John Foster, var udenrigsminister i præsident Harrisons regering, og hans onkel, Robert Lansing, var Wilsons udenrigsminister under den første verdenskrig. John Foster Dulles uddannedes selv som jurist, men kom allerede ind på studiet af udenrigspolitiske spørgsmål, da han i 1907 overværede den første Haagerkonference. I 1918–19 var han rådgiver for den amerikanske delegation ved Versailleskonferencen og i 1920erne deltager i forhandlingerne om de forskellige krigsskadeserstatningsplaner. Under den anden verdenskrig gik han ivrigt ind for to-parti udenrigspolitiken og var amerikansk delegeret ved San Franciscokonferencen i 1945, hvor De forenede Nationers pagt blev udarbejdet. Derefter sad han i den amerikanske F. N. delegation og fungerede 1950–51 som republikansk rådgiver for udenrigsminister Acheson og havde bl. a. ansvaret for udarbejdelsen af fredstraktaten med Japan. I modsætning til Acheson vil Dulles' forhold til Kongressen og specielt Senatet antagelig blive godt. Han er en erfaren forhandler og hans udnævnelse til udenrigsminister, der blev modtaget med blandede følelser i Vesteuropa, betyder, at en livslang ambition opfyldes.

Til finansminister udnævntes *George M. Humphrey,* en industrimand fra Ohio, hvis tidligere politiske virksomhed har været nært knyttet til Robert E. Taft. Forsvarsminister blev *Charles Erwin Wilson,* præsidenten for det store automobilfirma General Motors Corporation i Detroit. Attorney general, hvilket nærmest svarer til justitsministerposten, blev *Herbert Brownell jr.,* som er jurist og nær ven og politisk meningsfælle af New Yorks guvernør Thomas E. Dewey. Siden 1942 har han organiseret Deweys valgkampagner og var også strategen bag Eisenhowers „korstog".

Til postministerposten, hvortil er knyttet uddelingen af vigtige politiske udnævnelser, nemlig postmesterembederne over hele U.S.A., udnævntes *Arthur E. Summerfield,* leder af en af de største salgsorganisationer for automobiler i verden og formand for det republikanske partis nationalkomité. Hans kollega som indenrigsminister blev guvernøren i Oregon *Douglas McKay,* som har en lang politisk karriere bag sig i lokalpolitiken. Landbrugsminister blev *Ezra Taft Benson,* en mormon fra Salt Lake City og medlem af mormonkirkens 12 apostles råd. Benson er landbrugsøkonom og regnes for tilhænger af Taft. Handelsminister blev *Sinclair Weeks,* en forretningsmand fra Boston og nær ven af guvernør Dewey og en af de første, som agiterede for Eisenhowers nominering.

Udnævnelsen af den demokratiske fagforeningsmand *Martin Durkin* til arbejdsminister fremkaldte den første åbne kontrovers mellem Eisenhower og

Taft. Durkin havde under valgkampen aktivt støttet Stevenson, og i en erklæring 2. december udtalte Taft, som øjensynlig ikke har haft indflydelse på Eisenhowers udvælgelse af sine regeringsmedlemmer, at Durkins udnævnelse var „utrolig".

Endelig udnævnte Eisenhower sin rival ved nomineringskampagnen, *Harold Stassen,* til leder af U.S.A.s militære hjælpeprogram og senator *Henry Cabot Lodge jr.* til permanent repræsentant ved De forenede Nationer.

Eisenhowerregeringen adskiller sig betydeligt fra de sidste 20 års amerikanske regeringer. Den har et udpræget indslag af industri- og forretningsfolk, således er automobilindustrien repræsenteret med 3 af dens fremtrædende ledere. Hvorledes den med en sandsynligvis udpræget økonomisk liberalistisk indstilling vil behandle de store økonomiske problemer, der vil melde sig i de kommende år, både i U.S.A. selv og i dets forhold til omverdenen og som måske vil kræve større planlæggelse end nogensinde, vil blive en af prøverne på Eisenhowers politiske kunnen og forståelse.

I slutningen af december foretog Eisenhower derefter den lovede rejse til Korea, og den erklæring, som udstedtes efter dens afslutning, tilkendegav klart, at der ikke kunne ventes en hurtig afslutning, en forventning, som hans dramatiske løfte måske havde frembragt. Først efter 20. januar vil det imidlertid vise sig, hvilke planer Eisenhower har. Til republikanske ledere i henholdsvis Senatet og Repræsentanternes Hus er udpeget Robert E. Taft og Joe Martin jr., ligesom formandsskabet i kongresudvalgene nu er skiftet til republikanere. Eisenhowers afhængighed af Taft-republikanerne, som diskuteredes under valget, er formodentlig blevet reduceret gennem hans store personlige sejr. På den anden side er Tafts magtstilling i Kongressen så stor, at den nye regering må tage hensyn hertil. Mulige konflikter kan således opstå på grund af Tafts og hans tilhængeres ønsker om at nedskære budgettet og specielt hjælpen til udlandet og måske også over politiken overfor Europa.